

ПРОКУРАТУРА НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ГЛАВЕН ПРОКУРОР

КОНСТИТУЦИОНЕН СЪД

Вх. № 260 КЗ М/16

Дата 24.08.2016г.

№ 2307/2016 г. – ГП
София, 16.08.2016 г.

ДО
Г-Н БОРИС ВЕЛЧЕВ
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОНСТИТУЦИОННИЯ
СЪД
На №191/29.07.2016г.

СТ А Н О В И Щ Е По конституционно дело №11/2016г.

УВАЖАЕМИ КОНСТИТУЦИОННИ СЪДИИ,

С определение от 29 юли 2016г. Конституционният съд на Република България е допуснал за разглеждане по същество искането на Омбудсмана на Република България за установяване на противоконституционност на чл.242 а от Изборен кодекс (обн., ДВ, бр.19 от 5 март 2014г., последно изменение и допълнение ДВ, бр.57 от 22 юли 2016г.).

Считам, че искането за установяване на противоконституционност е основателно. Намирам също така, че разпоредбата на чл.242а от Изборния кодекс (ИК) не съответства на международен договор, по които Република България е страна и по специално на чл.25 от Международния пакт за граждански и политически права. Поради това считам, че Конституционният съд следва да установи както противоконституционност по смисъла на чл.149, ал.1, т.2 от Конституцията на Република България (КРБ), така и несъответствие с международни договори по смисъла на чл.149, ал.1, т.4, пр. последно на нормата на чл.242а от ИК.

Аргументите ми за това становище са следните:

1. Споделям тезата на омбудсмана на Република България, че активното избирателно право е субективно право, политическо по своето съдържание. Съгласно правната доктрина както всяко едно субективно право, по същество то представлява призната и гарантирана възможност на лицата да имат определено поведение и да изискват определено поведение с оглед реализиране на един гарантиран от правото интерес.

Свободното упражняване на изборителните права е фундамент на ефективната политическа демокрация. Задължение на държавата е да създаде конституционни гаранции за тяхното упражняване и по този начин да обезпечи политическия плурализъм, като едно от основните начала в КРБ .

Конституцията на Република България от 1991 г. не възприема упражняването на активното изборително право като публична функция, поради което не въвежда юридическо задължение за упражняването му.

Съвсем друго разбиране, несъответстващо на конституционната уредба е залегнало в текста на чл.242а от ИК, според който: *„Лицата, които не са упражнили изборителното си право без уважителни причини в два поредни избора от един и същ вид, се заличават от изборителния списък за следващите избори и се вписват в списъка на заличените лица... “* . Логическото тълкуване на този текст сочи, че законодателят изхожда от обратната позиция, изисквайки наличие на уважителна причина в случаите на неупражняване на изборителни права. По същество той въвежда санкция при липса на извинителна причина за неупражняването на изборителни права в два последователни избора от един и същи вид. Подобна санкция не кореспондира със задължение и по същество ограничава гарантираното от чл.10 КРБ общо и равно изборително право. Поставените чл.242а, ал.2, 4, 5 ИК изисквания към гражданите за предприемане на активни действия за преодоляване на последиците на заличаването от изборителните списъци са в противоречие с чл. 10 КРБ тъй като ги поставят в неравнопоставено положение с останалите граждани, на които държавата е гарантирала служебно включване в изборителните списъци.

2.Споделям доводите на омбудсмана на Република България и относно наличието на несъответствие на текста на чл.242а, ал.1от ИК с разпоредбата на чл.4, ал.1 КРБ установяващ принципа на правовата държава и 42, ал.2 от КРБ, според която организацията и редът за произвеждане на избори и референдуми се определят със закон.

Предоставяйки възможност на Централната изборителна комисия (ЦИК) да определя условията и реда, по който неупражнилите своите изборителни права в два последователни избора граждани ще бъдат вписвани в списъка на заличените лица(чл.242а, ал.1 от ИК), законодателят надхвърля конституционната рамка. Определянето на „условия“ за вписването в списъка на заличените лица не попада в нито в категорията „организация“, нито категорията „ред“ за провеждане на избори. Т.е. на практика с разпоредбата на чл.242а, ал.1 ИК се дописва Конституцията. Текстът на чл.42, ал.2 КРБ не допуска възможност определянето на условия за изключване на определен кръг лица от изборителните списъци, с които в действителност се ограничават изборителни права, да бъдат определяни

със закон. Поради това не съществува възможност с Изборния кодекс да бъде предоставена такава възможност на ЦИК.

3. Твърдя, че разпоредбата на чл.242а от Изборния кодекс не съответства на чл.25 от Международния пакт за граждански и политически права, съгласно който:

„Всеки гражданин има правото и възможността, без каквато и да е дискриминация, посочена в член 2, и без неоснователни ограничения:
а) *да взема участие в ръководенето на обществените работи пряко или посредством свободно избрани представители;*
б) *да гласува и да бъде избран в истински, периодично провеждани избори, при всеобщо, равно и тайно гласоподаване, гарантиращо свободното изразяване на волята на избирателите;“*

Действително избирателните права не са абсолютни, а са подчинени на подразбиращи се ограничения в избирателната дееспособност, каквито са квалификациите по чл.42, ал.1 КРБ.

Нещо повече - в своята практика по приложението на чл.3 от Протокол №1 към КПЧОС, Европейският съд по правата на човека следва общия принцип (валиден за гражданските права) на допустимото ограничаване на избирателните права – законоустановеност, необходимост от постигане на легитимна цел и пропорционалност. Този принцип е възприет и от Конституционния съд на Република България (Решение №4 от 04.04.2011г. по к.д.№4/2011г.).

В случая обаче, въведеното с чл.242а, ал.1 ИК основание за заличаване от избирателните списъци – неупражняване на право на избор в два последователни избора от един и същи вид - представлява неоснователно ограничаване на възможността за гласуване по смисъла на чл.25 от МПГПП.

С разпоредбата на чл.242а, ал.1 от ИК, представляваща по същество санкция, некореспондираща със задължение, се нарушава принципът на пропорционалността. Липсва и легитимна цел, оправдаваща ограничаването на принципите за всеобщото и равно избирателно право, залегнали в чл.10 КРБ.

Поради изложеното намирам, че са налице основания да се установи противоконституционност и несъответствие с международни договори на чл.242а от Изборния кодекс.

С УВАЖЕНИЕ

СОТИР ЦАЦАРОВ
ГЛАВЕН ПРОКУРОР